

ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه فارسی پرسش‌نامه تنظیم رفتار ورزشی

نصور احمدی^۱، بهروز عبدلی^۲ و مرضیه رضوانی^۳

تاریخ دریافت: ۱۳۹۴/۰۶/۰۸ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۴/۱۱/۱۲

چکیده

هدف از پژوهش حاضر، تعیین ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه فارسی پرسش‌نامه تنظیم رفتار ورزشی بود. در مجموع، ۵۲۲ ورزشکار (۲۲۳ مرد، ۲۹۹ زن) با دامنه سنی ۱۶-۴۴ سال پرسش‌نامه را تکمیل کردند. برای برآورد همسانی درونی امتیازات هر خرده‌مقیاس از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد. پایایی زمانی سوالات از روش آزمون-آزمون مجدد مورد ارزیابی قرار گرفت. برای بررسی روایی پرسش‌نامه از روش تحلیل عاملی اکتشافی و تأییدی استفاده شد. نتایج پژوهش، نشان‌دهنده عدم برازش مطلوب مدل اولیه این مقیاس (۲۴ سؤال) بود. در ادامه، پس از حذف دو عامل، پایایی و روایی مقیاس تأیید شد. در نتیجه، از نسخه فارسی پرسش‌نامه تنظیم رفتار ورزشی (مدل تعدیل شده ۱۶ سؤال) می‌توان به عنوان یک ابزار مناسب برای ورزشکاران در جامعه ایرانی استفاده کرد.

کلیدواژه‌ها: تنظیم متمایل به درون، تنظیم خودپذیر، تنظیم درآمیخته، انگیزش درونی، روایی، پایایی

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

مقدمه

سنجش مفاهیم روان‌شناختی در ورزش، اولین گام برای شناخت آن مفاهیم و سپس بررسی وضعیت آن مفاهیم در جامعه ورزشی است. با شناخت وضعیت آن سازه نیز، متخصصان می‌توانند اقدامات اصلاحی برای اصلاح آن سازه انجام دهند. انگیزش یکی از مهم‌ترین مفاهیم روان‌شناختی در ورزش و به گفته محققان موتور محرک رفتار است. ورزشکار در حرکت به سوی کمال، برای مقابله با دشواری‌ها و موانع بسیاری که پیش رو دارد به نیروی روان‌شناختی نیاز دارد؛ انگیزش زیر بنای این نیروی روان‌شناختی است که فرد را به سمت موفقیت رهنمون می‌سازد (دالی و دیودا، ۲۰۰۶).

در تبیین انگیزش، نظریه‌های گوناگونی ارائه شده است. در یک پیوستار نظریه‌های موجود در تبیین انگیزش از نظریه‌هایی که انسان را منفعل می‌انگارند تا نظریه‌های شناختی که تفکر را عامل مهمی در انگیزش به حساب می‌آورند، بررسی می‌شوند. دسته‌ای از نظریه‌ها عامل رفتار را درونی و ناهشیار می‌دانند و بر این باورند که غرایز آدمی است که او را به سمت رفتار خاصی می‌راند. دسته دیگر، محرک‌های محیطی را عامل انگیزش تلقی می‌کنند. بر مبنای این دو دسته نظریه، انسان موجودی است منفعل که به محرک‌های درونی یا بیرونی پاسخ می‌دهد و خود، کنترلی بر رفتارش ندارد. دسته سوم با رویکرد شناختی، تفکر انسان را به حساب می‌آورند و تعامل بین محیط و شناخت را در انگیزش مهم می‌شمارند که از معروف‌ترین این نظریه‌ها، نظریه ارزیابی شناختی دسی و رایان^۲ است که اساس نظریه خودمختاری^۳ است (دسی و رایان، ۱۹۸۵). این نظریه درباره تبیین

اثرپذیری انگیزه درونی و به تبع آن تاثیر بر عملکرد مطرح شده است. بر حسب نظریه خودمختاری، افراد به احساس شایستگی شخصی و آزادی اراده، نیاز ذاتی (درونی) دارند. در عین حال، عامل خودمختاری ممکن است درونی یا بیرونی باشد. در نتیجه، بر حسب ادراک فرد از آن، انگیزه درونی افزایش یا کاهش می‌یابد. هدف نظریه خودمختاری، توصیف «چیستی و چرایی» پیگیری اهداف است (دسی و رایان، ۲۰۰۲؛ استاندیج^۴، دیودا و اتومانیس^۵، ۲۰۰۳). فرض اساسی این نظریه این است که افراد به احتمال زیاد در فعالیت‌هایی درگیر می‌شوند که انگیزش خودمختاری داشته باشند و یا به اراده خود عملی را انجام دهند. مطالعات فراتحلیل در مفهوم‌سازی خودمختاری، این سازه را به صورت پیوستاری از سطوح انگیزش در نظر گرفته‌اند که در آن انگیزش درونی در بالاترین سطح و عدم انگیزش در پایین‌ترین سطح آن قرار دارد (چاتزیسارانتیس، هاگر، بیدل، اسمیت و ونگ^۶، ۲۰۰۳). عدم انگیزش، حالتی است که در آن، افراد برای انجام تلاش نسبت به شرکت در یک فعالیت یا رفتار تحریک نمی‌شوند. احساس عدم شایستگی دارند یا به فعالیت ارزش نمی‌دهند (دسی و رایان، ۱۹۸۵). عدم انگیزش همان فقدان انگیزش است و با اعتقاد بر این که موفقیت غیرممکن و فعالیت بی‌ارزش است، مشخص می‌شود (استاندیج، ۲۰۰۳). عدم انگیزش با درماندگی آموخته شده یا دیگر احساسات عدم شایستگی نسبت به استعداد، تلاش و استراتژی مرتبط است (والراند^۷، ۱۹۹۷). بین این دو سطح، انگیزش بیرونی قرار دارد که شامل تنظیم بیرونی (ورزشکار به خاطر نیازهای بیرونی مثل جایزه و مدال یا اجتناب از

4. Standage
5. Ntoumanis
6. Chatzisarantis, Hagger, Biddle, Smith & Wang
7. Vallerand

1. Daley & Duda
2. Deci & Ryan
3. Self-Determined Motivations Theory

تنظیم شناخته شده یا خودپذیر، انگیزش درونی به آگاهی، انگیزش درونی برای انجام دادن و انگیزش درونی برای تجربه تحریک) است. نتایج تحلیل عاملی برای تعیین هنجار پرسش‌نامه، برازش مناسب و معناداری در ۵۹۳ دانشجوی ورزشکار کانادایی نشان داد. پژوهش‌های دیگر نیز روایی و پایایی قابل قبولی را نشان داده‌اند (هو و بنتلر^۶، ۱۹۹۹؛ لی^۷، ۱۹۹۹).

باربارا و ویلیام^۸ (۲۰۰۵) اذعان دارند که تحلیل عاملی تأییدی، الگوهای نظری خاصی را با یکدیگر مقایسه کرده و روش مفید و سودمندی در بازنگری پرسش-نامه‌ها برای انجام پژوهش در جوامعی با بستر فرهنگی و اجتماعی متفاوت است. بریس^۹ (۲۰۰۷) بیان می‌دارد که انگیزش یکی از عوامل ذهنی است که در حوزه ورزش به آن تأکید می‌شود. این پدیده اغلب به رفتار انسان‌ها و تنوع رفتارهای مختلف آن‌ها در موقعیت‌های متفاوت جواب می‌دهد. ورزشکاران نیز بر حسب ساختار و نیازهای محیط می‌توانند الگوهای انگیزشی متفاوتی را به وجود آورند. پیلتیور^{۱۰} (۲۰۰۷) بر این عقیده است که نگرانی‌های اخیر در مورد انگیزه ورزشی سبب شده که روان‌شناسان ویژگی‌های روان‌سنجی و مقررات رفتاری را مورد ارزیابی قرار دهند.

با وجود این‌که پژوهش‌های اولیه عمدتاً از روایی و پایایی مناسب مقیاس انگیزش ورزشی حمایت کردند، مالت و همکاران^{۱۱} (۲۰۰۷) اظهار نمودند شواهد مهمی وجود دارد که باید تجدیدنظرهایی در این نمرات به‌دست آمده از این مقیاس صورت گیرد

تنبیه از فعالیت لذت می‌برد)، تنظیم متمایل به درون (ورزشکار به منظور ارتقاء عزت نفس و حس خودارزشی و برای جلوگیری از احساساتی مانند گناه یا شرم در فعالیت شرکت می‌کند)، تنظیم شناخته شده یا خودپذیر (زمانی که ارزش‌های ورزشکار و قضاوت‌های داوری جدا از نتایج ورزشی مهم باشند در فعالیت شرکت می‌کند) و تنظیم یکپارچه یا درآمیخته (زمانی که ورزشکاری به ورزش به عنوان یک اصل نگاه کند و آن را موازی با ارزش‌های خود ببیند در فعالیت شرکت می‌کند) است (تری^۱، ۲۰۰۳).

از این‌رو، به منظور بررسی فرضیه‌های نظریه خودمختاری دسی و رایان (۲۰۰۰-۱۹۸۵) در محیط‌های ورزشی، هم از جنبه مفهومی و هم روان‌سنجی، سنجش تنظیم رفتاری در ورزش ضروری است (لانسدل، هاگ و راس^۲، ۲۰۰۸). بنابراین، هدف از این تحقیق‌ها، توسعه و بررسی اندازه‌گیری مقیاس جدیدی از انگیزش ورزشکاران در ورزش‌های رقابتی بر اساس نظریه خودمختاری دسی و رایان بود. وینر^۳ (۱۹۷۱) با انجام پژوهش‌های مختلف دریافت که بین تفکر ورزشکاران با انگیزش بالا و کم بر اساس پیروزی یا شکست تفاوت معناداری وجود دارد (ایرجی، زرندی و واقفی نظری^۴، ۲۰۱۳). پلی تیر و همکاران^۴ (۱۹۹۵)، از پیش‌گامان تهیه ابزاری برای سنجش انگیزش در ورزش از دیدگاه نظریه خودمختاری بودند. آن‌ها مقیاس انگیزش ورزشی^۵ را که اصالتاً به زبان فرانسه بود، توسعه داده و این مقیاس را به زبان انگلیسی برگردانده و اعتباریابی کردند. این پرسش‌نامه شامل هفت خرده‌مقیاس (عدم انگیزش، تنظیم بیرونی، تنظیم متمایل به درون،

-
6. Hu & Bentler
 7. Li
 8. Barbara & William
 9. Baric
 10. Pelletier
 11. Mallet et al.

-
1. Terry
 2. Lonsdale, Hodge, & Rose
 3. Winner
 4. Pelletier et al.
 5. sport motivation scale

نامه را در دو نمونه اعتباریابی کردند. نمونه اول ۵۰۱ دانشجوی سال اول حاضر در رشته‌های ورزشی رقابتی و ۱۱۳ ورزشکار سطح ملی استرالیا بودند (جمعا ۶۱۴ نفر). این نمونه برای بررسی ساختار عاملی انگیزش ورزشی و تنظیم درآمیخته در مقیاس انگیزش ورزشی شش عاملی به کار گرفته شد. نمونه دوم شامل ۵۵۷ دانشجوی ورزشکاری بودند که در طول هفته حداقل دو جلسه در تمرینات ورزشی شرکت داشتند و برای بررسی تحلیل عاملی مقیاس انگیزش ورزشی شش عاملی، به کار گرفته شدند. نتایج تحلیل عاملی برای مقیاس انگیزش ورزشی شش عاملی، ساختار عاملی پرسش‌نامه را تأیید کرد و ارزش‌های همسانی درونی قابل قبولی (بالای ۰/۷۰) به‌دست آمد. درمورد روایی سازه مقیاس انگیزش ورزشی شش عاملی، مالت و همکاران (۲۰۰۷)، با استفاده از الگوی ارتباطی ساده، روایی نسبتاً پایین را بین خرده‌مقیاس‌ها گزارش کردند. لانسدل و همکاران (۲۰۰۸)، پرسش‌نامه جایگزین را بر اساس نظریه خودمختاری و استفاده از مقیاس انگیزش ورزشی شش عاملی طراحی کردند. آنان برخلاف مالت و همکاران (۲۰۰۷)، یک سری گویه‌های کاملاً جدید را بر اساس نظرات متخصصین نظریه خودمختاری و شرایط ورزشکاران رقابتی ارائه دادند. بدین ترتیب دو نسخه پرسش‌نامه تنظیم رفتار ورزشی ارائه شد (مالت و همکاران، ۲۰۰۷). پرسش‌نامه تنظیم رفتار ورزشی هشت عاملی شامل ۳۲ سؤال است که سه بعد انگیزش درونی (دانش، تجربه تحریک و کمال‌گرایی)، چهار بعد انگیزش بیرونی (که خود شامل تنظیم بیرونی، تنظیم متمایل به درون، تنظیم خودپذیر و تنظیم درآمیخته است) و عدم انگیزش را اندازه‌گیری می‌کند. پرسش‌نامه تنظیم رفتار ورزشی شش عاملی همان موارد پرسش‌نامه تنظیم رفتار ورزشی هشت عاملی را شامل می‌شود با این تفاوت که به جای سه بعد انگیزش درونی، یک خرده‌مقیاس انگیزش درونی

(مالت، کاواباتا، نیوکامب، اوترو-فوررو و جکسون، ۲۰۰۷). آن‌ها به پژوهش‌هایی اشاره کردند که در آن، ضعف در همسانی درونی (پلی‌تیر، مارتین و کاتلر^۱، ۲۰۰۲؛ رادک^۲ و کاتلر، ۲۰۰۲؛ رادک و اسمیت، ۲۰۰۱؛ ولاکوپولوس، کاتارتزی، کونتو، موسستا و گوداس^۳، ۲۰۱۱؛ شاول، اوستراو و بیکستید^۴، ۲۰۰۵؛ ریمر^۵، ۲۰۰۲) و نامناسب بودن روایی عاملی مقیاس انگیزش ورزشی نشان داده شده است. این یافته‌ها بیانگر آن است که نمرات به‌دست آمده از مقیاس هفت عاملی انگیزش ورزشی قابل تأیید نیستند. از طرف دیگر، دسی و رایان (۲۰۰۲)، بیان کردند که تنظیم درآمیخته باید مجزای از انگیزش درونی مورد بررسی قرار گیرد در حالی که در مقیاس انگیزش ورزشی تمایزی بین این دو قائل نشده‌اند. لذا مالت و همکاران (۲۰۰۷)، نسخه دیگری از انگیزش ورزشی را به نام مقیاس انگیزش ورزشی شش عاملی^۶ ارائه دادند (مالت و همکاران، ۲۰۰۷). این پرسش‌نامه شبیه پرسش‌نامه انگیزش ورزشی بود با این تفاوت که در آن، تنظیم درآمیخته نیز طراحی شده بود و تأکید بر بهبود و اصلاح همسانی درونی و ساختار عاملی بود. مقیاس انگیزش ورزشی شش عاملی شامل ۲۴ گویه است که در آن چهار گویه برای هر شش خرده مقیاس در نظر گرفته شده است. شش خرده مقیاس شامل عدم انگیزش، تنظیم بیرونی، تنظیم متمایل به درون، تنظیم شناخته شده (خودپذیر) و تنظیم یکپارچه (درآمیخته) و انگیزش درونی بود. آن‌ها این پرسش-

1. Mallett, Kawabata, Newcombe, Otero-Forero, & Jackson
2. Martin & Cutler
3. Raedeke
4. Vlachopoulos, Katartzi, Kontou, Moustaka & Goudas
5. Shaw, Ostrow & Beckstead
6. Riemer
7. Sport Motivation Scale-6

کلی را می‌سنجد. لانسدال و همکاران (۲۰۰۸)، در سه پژوهش به بررسی توسعه ابزار مناسبی برای تنظیم رفتار ورزشی ورزشکاران پرداختند (لانسدال و همکاران، ۲۰۰۸). در پژوهش اول، روایی عاملی و همسانی درونی ۳۸۲ ورزشکار نخبه نیوزلندی با محدوده سنی ۱۸-۵۸ سال (میانگین سنی ۲۵/۹ سال) در ۲۰ رشته ورزشی مختلف مورد سنجش قرار گرفت. نتایج حاصل از تحلیل عامل تأییدی ۳۲ گویه گویه‌ای پرسش‌نامه تنظیم رفتار ورزشی هشت عاملی، ساختار عاملی پرسش‌نامه تنظیم رفتار ورزشی را تأیید کرد. به ویژه، شاخص‌های برازش قابل قبول بود و تمامی گویه‌ها بارهای عاملی مناسبی داشتند (محدوده بین ۰/۵۱ تا ۰/۹۱) و نهایتاً، همسانی درونی هشت خرده‌مقیاس با استفاده از آلفای کرونباخ، با فاصله آزمون مجدد یک هفته‌ای در ۳۴ ورزشکار رقابتی، ضرایب بالایی (محدوده ۰/۷۳ تا ۰/۹۰) را نشان داد. در پژوهش دوم، ۳۴۳ ورزشکار نیوزلندی با محدوده سنی ۱۴-۵۷ سال (میانگین سنی ۲۴/۴۷ سال) در ۲۳ رشته ورزشی مختلف مورد سنجش قرار گرفت. نتایج تحلیل عاملی تأییدی پرسش‌نامه تنظیم رفتار ورزشی شش عاملی، ساختار عاملی و همسانی درونی خرده‌مقیاس‌ها را تأیید کرد. لانسدال و همکاران (۲۰۰۸)، نشان دادند که ساختار عاملی مدل پرسش-نامه تنظیم رفتار ورزشی شش عاملی داده‌ها را به خوبی برازش می‌کند و ضرایب آلفای همه خرده‌مقیاس‌ها بالاتر از ۰/۷۸ بود (لانسدال و همکاران، ۲۰۰۸). علاوه بر این، روایی سازه پرسش‌نامه تنظیم رفتار ورزشی شش عاملی با بررسی الگوی ارتباطی ساده بین ۶ خرده‌مقیاس سنجیده شد و نتایج نشان داد در حالی که برخی ارتباطات مشاهده شده هم‌سو با انتظارات بودند (به عنوان مثال، عدم انگیزش ارتباط منفی با انگیزش درونی داشت)، تمایز کمتری بین برخی خرده‌مقیاس‌ها مشاهده شد. به ویژه، تفاوتی بین ارتباط نمرات تنظیمات بیرونی و تنظیمات متمایل

به درون با عدم انگیزش وجود نداشت. الگوی مشابهی نیز برای خرده‌مقیاس‌های تنظیمات خودپذیر و درآمیخته مشاهده شد که در آن هر دو تنظیمات، ارتباط بالای مشابهی با انگیزش درونی داشتند. این ارتباط ساده در پژوهش سوم در ورزشکاران غیرنخبه نیز مشاهده شد. در پژوهش سوم لانسدال و همکاران (۲۰۰۸)، ارتباط بین پرسش‌نامه تنظیم رفتار ورزشی شش عاملی و شاخص‌های تحلیل رفتگی خلق و خو بررسی شد (لانسدال و همکاران، ۲۰۰۸). در کل، نتایج از فرضیه‌های هم‌سو با نظریه خودمختاری حمایت کرد. به ویژه، ارتباط منفی بین عدم انگیزش، تنظیم بیرونی و تنظیم متمایل به درون با خلق مثبت و ارتباط مثبت با تحلیل رفتگی ورزشی نشان داد. نتایج متضادی برای اشکال خودمختاری انگیزش (انگیزش درونی، تنظیم درآمیخته و خودپذیر) نشان داده شد. به هر حال، فقدان تمایز بین تنظیم درآمیخته و انگیزش درونی وجود داشت.

پژوهش‌های دیگر لانسدال (۲۰۰۹) در تحلیل رفتگی ورزشی، این نتایج را مکرراً نشان داد. دافتی^۱ (۲۰۱۰) بر این عقیده است که عوامل رفتارهای عادلانه و مشارکت در فعالیت‌ها و همچنین تجارب یادگیری بر انگیزش افراد تأثیرگذار است. در واقع، انگیزش یکی از عوامل روان‌شناختی موثر بر نحوه رفتار، عملکرد و بیان ورزشکاران در محیط‌های ورزشی محسوب می‌شود. انواع مختلف رفتارهایی که ورزشکاران از خود ارائه می‌دهند، توسط نیروهای انگیزشی نیز کنترل و تنظیم می‌شوند که در این راستا نظریه خودمختاری مطرح می‌شود و همان‌طور که قبلاً اشاره کردیم بر اساس این نظریه، انواع مختلفی از تنظیمات رفتاری نیز می‌تواند در بین افراد وجود داشته باشد. هم‌چنین جولیا، کنون و استفان^۲ (۲۰۱۰) اظهار داشتند

1. Daugherty
2. Julia, Kennon & Stephanie

ورزشی پرداختند که نتایج حاکی از پایایی بالای پرسش‌نامه بود و در خصوص روایی سازه نیز، مشاهده شد که تمامی عوامل توانستند پیشگوی خوبی برای مفهوم تنظیمات رفتاری باشند. با وجود این، ضرورت یک پرسش‌نامه با تعداد سوالات کمتر در ایران احساس می‌شود که جوامع مختلف ورزشی اعم از ورزشکاران ملی و باشگاهی بتوانند از آن استفاده کنند. لذا، با وجود اهمیت مطالعه انگیزش در ورزش از دیدگاه انگیزش خودمختاری، این پرسش‌نامه هنوز در ایران مورد روان‌سنجی قرار نگرفته است. از طرفی، با توجه به نیازها و اهمیت خاص ورزش رقابتی که در شرایط سنی خاصی انجام می‌شود، بررسی انگیزاننده‌های ورزشی می‌تواند مفید واقع شود. بنابراین، هدف پژوهش حاضر تعیین روایی و پایایی پرسش‌نامه تنظیمات رفتاری در ورزش و در جامعه ورزشکاران ایرانی بود.

روش پژوهش

شرکت‌کنندگان

این پژوهش با دو نمونه مستقل اجرا شد. در مطالعه اول، تعداد ۳۵۰ نفر (سن: ۵/۷۰ تا ۲۳/۶۲ سال؛ سابقه فعالیت: ۴/۸۴ تا ۹/۶۹ سال) مشارکت داشتند که ۴۲ درصد ($n=146$) را مرد و ۵۸ درصد ($n=204$) را زن تشکیل داد. ۵۳ درصد نمونه در سطح ملی، سوپرلیگ و لیگ برتر و ۴۷ درصد در سطوح پایین‌تر (دسته‌های یک، دو، سه و دانشگاهی) فعالیت داشتند. در نمونه دوم، تعداد ۱۷۲ ورزشکار (سن: ۵/۵۴ تا ۲۳/۱۰ سال؛ سابقه فعالیت: ۴/۲۸ تا ۹/۴۵ سال) حضور داشتند که ۴۵ درصد (۷۷ نفر) آن‌ها مرد و ۵۵ درصد (۹۵ نفر) زن بودند. به‌علاوه، ۵۴ درصد آن‌ها در سطح ملی، سوپرلیگ یا لیگ برتر و ۴۶ درصد در سطوح پایین‌تر (دسته‌های یک، دو، سه یا دانشگاهی) فعالیت داشتند. در مجموع، تعداد ۵۲۲ نفر (سن: ۵/۶۵ تا ۲۳/۴۵ سال؛

که انگیزش اثر مثبتی بر رضایت افراد دارد. ماریوس و کلادیا^۱ (۲۰۱۲) در پژوهشی با شرکت ۵۵۲ ورزشکار در کشور رومانی با استفاده از آزمون تحلیل عاملی تأییدی دریافتند که ساختار پنج عاملی پرسش‌نامه تنظیمات رفتاری در تمرین تأیید می‌شود و همچنین آن‌ها برازش مطلوب مدل پنج عاملی را گزارش کردند. نتایج پژوهش فیلیپ و همکاران^۲ (۲۰۱۲) نشان داد که تنظیمات بیرونی با فعالیت بدنی رابطه ضعیفی دارد. نتایج تحلیل رگرسیون در این پژوهش حاکی از آن بود که متغیر شناسایی تنظیمات رفتاری واجد شرایط پیش‌بینی فعالیت‌های بدنی است. هم-چنین چندین مطالعه روایی مناسب و پایایی قابل قبولی را برای این پرسش‌نامه‌ها بر مبنای نظریه خودمختاری در نمونه ورزشکاران اسپانیایی (لانسدال، هاگ و راس، ۲۰۰۹؛ مورنو-مورکیا، مارزو، مارتینز-گالیندو و کونته مارین^۳، ۲۰۱۱، شاو و همکاران، ۲۰۰۵)، نمونه بریتانیایی در ورزش کودکان (مک-لاکلن، اسپرای و هاگر^۴، ۲۰۱۱)، نمونه ورزشکاران چینی (لی، ۱۹۹۹) و نمونه ورزشکاران نوجوان برزیلی (ولاکوپولوس و همکاران، ۲۰۱۱) نشان داده‌اند. هم-چنین، تقریباً اکثر پژوهش‌های اخیر انگیزش در ورزشکاران را بر اساس نظریه خودمختاری مورد مطالعه قرار داده‌اند (مختاری و احمدی، ۲۰۱۲؛ چان^۵، هاگ و اسپرای، ۲۰۱۱؛ هاگ و لانسدال، ۲۰۱۱ و لانسدال و همکاران، ۲۰۰۹). در ایران، ایرجی نقندر، پورسلطانی زرنیدی و واقفی نظری (۱۳۹۲) به تعیین روایی و پایایی پرسش‌نامه ۴۰ سوالی (نه عاملی) تنظیمات رفتاری چریس و همکاران در هیئت‌های

1. Marius & Claudia
2. Philip et al
3. Moreno-Murcia, Marzo, Martinez-Galindo, & Conte Marin
4. McLachlan, Spray, & Hagger
5. Chan

روش پردازش داده‌ها

از نمونه اول (۳۵۰ نفر) برای تحلیل عاملی اکتشافی و تأییدی استفاده شد. سپس، از نمونه دوم (۱۷۲ نفر) برای تأیید یافته‌های نمونه اول با استفاده از تحلیل عاملی تأییدی استفاده شد. در نهایت، با توجه به این‌که یافته‌های نمونه اول توسط نمونه دوم نیز تأیید شد، از کل نمونه یا مجموع نمونه اول و دوم (۵۲۲ نفر) برای استخراج مدل نهایی توسط تحلیل عاملی تأییدی و پایایی ابزار توسط ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد. تحلیل‌های آماری از طریق نرم افزارهای اس. پی. اس. اس نسخه ۲۲ و ایموس انجام شد.

یافته‌ها

نمونه اول

تحلیل عاملی اکتشافی: نتایج تحلیل عاملی اکتشافی شش عامل با ارزش ویژه بالاتر از یک را استخراج کرد که ۶۱ درصد واریانس کل سؤال‌ها را تبیین می‌کنند. ماتریس عامل‌ها با روش استخراج تحلیل مؤلفه‌های اصلی و روش چرخش واریماکس با نرمالیزاسیون کایزر نشان داد که در عامل اول (تنظیم خودپذیر با واریانس ۲۰/۴۱ درصد)، سؤال‌های ۹، ۱۷، ۲۰ و ۲۲ با حداقل بار عاملی ۰/۷۳؛ عامل دوم (تنظیم متمایل به درون با واریانس ۱۶/۰۲ درصد)، سؤال‌های ۴، ۶، ۱۲، ۱۸ با حداقل بار عاملی ۰/۷۱؛ عامل سوم (فقدان انگیزش با واریانس ۷/۳۴ درصد)، سؤال‌های ۵، ۷، ۱۳، ۲۱ با حداقل بار عاملی ۰/۵۶؛ عامل چهارم (تنظیم درآمیخته با واریانس ۷/۰۵ درصد) سؤال‌های ۲، ۳، ۸، ۲۴ با حداقل بار عاملی ۰/۶۴؛ عامل پنجم (تنظیم بیرونی با واریانس ۵/۴۱ درصد) سؤال‌های ۱۰، ۱۴، ۱۵، ۲۳ با حداقل بار عاملی ۰/۶۴ و عامل ششم (انگیزش درونی با واریانس ۴/۶۹ درصد) سؤال‌های ۱، ۱۱، ۱۶، ۱۹ با حداقل بار عاملی ۰/۵۹ قرار گرفت.

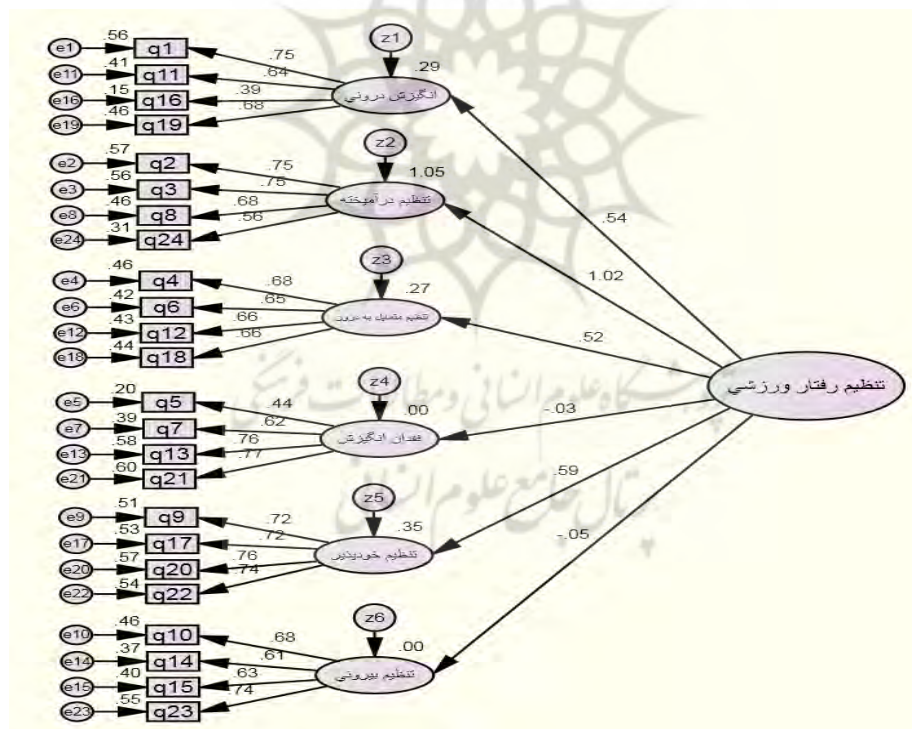
سابقه فعالیت: ۴/۶۵ (۹/۶۱ سال) در این پژوهش مشارکت داشتند که ۵۷ درصد زن (۲۹۹ نفر) و ۴۳ درصد مرد (۲۲۳ نفر) بودند. ضمناً، ۵۳ درصد آن‌ها در سطح ملی، سوپرلیگ یا لیگ برتر و ۴۷ درصد در سطوح پایین‌تر (دسته‌های یک، دو، سه یا دانشگاهی) ۱۸ رشته ورزشی شامل ۵ رشته تیمی (فوتسال، فوتبال، والیبال، بسکتبال و هندبال) و ۱۳ رشته انفرادی (تیس روی میز، شنا، بدمینتون، دو و میدانی، کشتی، ژیمناستیک، اسکیت، اسب سواری، شطرنج، کاراته، تکواندو، جودو، ووشو) فعالیت داشتند.

ابزار و شیوه گردآوری داده‌ها

- ۱- فرم مشخصات فردی و رضایت از شرکت در پژوهش شامل اطلاعات فردی در زمینه سن، جنسیت، رشته ورزشی، سطح مهارت، سابقه فعالیت ورزشی و... در اختیار آزمون شوندگان ورزشکار قرار گرفت.
- ۲- برای بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه فارسی از پرسش‌نامه تنظیم رفتار ورزشی شش عاملی لاندال و همکاران (۲۰۰۸) استفاده شد. بنابراین، پرسش‌نامه در مرحله اول توسط متخصصان علوم ورزشی و زبان انگلیسی ترجمه و اصلاح شد. این پرسش‌نامه ابعاد انگیزش را به صورت عامل‌های فاقد انگیزش، تنظیم بیرونی، تنظیم متمایل به درون، تنظیم خودپذیر، تنظیم درآمیخته و انگیزش درونی اندازه‌گیری می‌کند. این پرسش‌نامه ۲۴ سؤال دارد که برای هر سؤال هفت گزینه پاسخ بر اساس مقیاس لیکرت از ۱ (اصلاً درست نیست) تا ۷ (کاملاً درست است) نمره‌گذاری شده است. لذا، کمترین نمره آزمودنی در این مقیاس برابر با ۲۴ و بیشترین نمره برابر با ۱۶۸ است.

مقتصد در دامنه قابل قبول قرار دارند. در ارتباط با شاخص‌های مطلق، GFI برازش قابل قبول داده‌ها با مدل را نشان داد. با وجود این، از آن‌جا که آماره مجذور کای وابسته به حجم نمونه است، معمولاً معنادار می‌شود. به همین دلیل، معمولاً از نسبت مشاهده شده مجذور کای به درجات آزادی به عنوان یک شاخص برای برازش مدل با داده‌ها استفاده می‌شود. اگرچه یک قاعده کاملاً تثبیت شده در این زمینه وجود ندارد، اما نسبت سه یا کمتر از آن نشان‌دهنده برازش قابل قبول مدل با داده‌ها است (جورسکوگ، ۱۹۶۹). همان‌طور که در جدول ۱ مشاهده می‌شود نسبت مجذور کای به درجه آزادی کمتر از ۳ بود.

تحلیل عاملی مرتبه دوم: همان‌طور که در شکل ۱ مشاهده می‌شود با وجود این که گویه‌های مربوط به تمام عوامل از بارهای عاملی قابل قبولی برخوردار هستند، اما به نظر می‌رسد عوامل تنظیم بیرونی ($P=0/45$) و فقدان انگیزش ($P=0/66$) پیش‌بینی‌کننده معنادار تنظیم رفتار ورزشی نیستند. به علاوه، شاخص‌های برازش مطلق ($\chi^2=812/89$ ، $df=246$ ، $P=0/001$ ، $\chi^2/df=3/30$)، تطبیقی (CFI=0/80؛ TLI=0/78) و مقتصد (RMSEA=0/081) نیز مدل را تأیید نکردند. لذا آنالیز عاملی با حذف این دو عامل دوباره اجرا شد. شاخص‌های برازش مدل عاملی تأییدی مرتبه دوم در جدول دو نشان می‌دهد که شاخص‌های تطبیقی و

شکل ۱. بارهای عاملی استاندارد شده مدل اندازه‌گیری سؤال‌های پرسش‌نامه شش عاملی تنظیم رفتار ورزشی

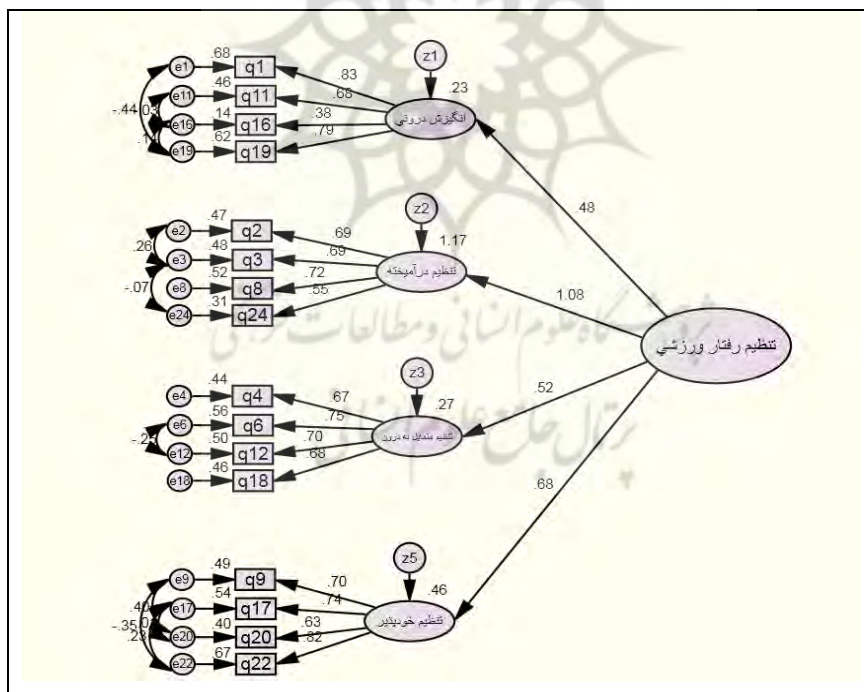
نمونه دوم

پس از استخراج مدل ۴ عاملی از نمونه اول، از طریق نمونه دوم، تحلیل عاملی تأییدی مرتبه دوم برای آزمون این مدل با تعداد ۱۷۲ ورزشکار دوباره اجرا شد که شاخص‌های برازش مطلق ($\chi^2=168/96$, $df=96$, $P=0/001$; $\chi^2/df=1/76$)، تطبیقی ($CFI=0/94$)؛ $TLI=0/93$ و مقتصد ($RMSEA=0/067$) مدل جدید را تأیید کردند.

با توجه به این که در هر دو نمونه مدل چهار عاملی تأیید شد، با ترکیب دو نمونه (نمونه اول + نمونه دوم) تحلیل عاملی مرتبه دوم اجرا شد تا مدل نهایی استخراج شود. استخراج مدل نهایی نشان داد که عوامل تنظیم خودپذیر، تنظیم متمایل به درون، انگیزش درونی و تنظیم درآمیخته به ترتیب از بیشترین تا کمترین سهم را در پیش‌بینی رفتار ورزشی را داشتند.

جدول ۱. شاخص‌های برازش مدل عاملی تأییدی مرتبه دوم برای سنجش تنظیم رفتار ورزشی

نمونه شاخص	χ^2	df	CFI	TLI	PNFI	PCFI	RMSEA
نمونه اول (۶ عامل)	۸۱۲/۸۹	۳۴۶	۰/۸۰	۰/۷۸	۰/۶۶	۰/۷۱	۰/۰۸۱
نمونه اول (۴ عامل)	۱۶۹/۱۲	۹۷	۰/۹۴	۰/۹۳	۰/۷۱	۰/۷۶	۰/۰۶
نمونه دوم (۴ عامل)	۱۶۸/۹۶	۹۶	۰/۹۴	۰/۹۳	۰/۷۰	۰/۷۵	۰/۰۷
نمونه کل (۴ عامل)	۲۱۹/۸۵	۸۵	۰/۹۶	۰/۹۴	۰/۶۶	۰/۶۸	۰/۰۶

شکل ۲. بارهای عاملی استاندارد شده مدل اندازه‌گیری سؤال‌های پرسش‌نامه چهار عاملی تنظیم رفتار ورزشی

عامل است. همبستگی بین عوامل نیز نشان می‌دهد که کمترین ارتباط بین انگیزش درونی و تنظیم متمایل به درون و بیشترین رابطه بین تنظیم درآمیخته و تنظیم خودپذیر مشاهده شد (جدول ۲).

در ارتباط با همسانی درونی سوالات هر خرده‌مقیاس، نتایج آزمون ضریب آلفای کرونباخ نشان داد که ضریب پایایی هر یک از عوامل بالاتر از ۰/۷۰ بود که نشان‌دهنده همسانی درونی مناسب بین گویه‌های هر

جدول ۲. شاخص‌های توصیفی، همبستگی بین عوامل و ضریب آلفای کرونباخ مربوط به هر عامل

ع	۳	۲	۱	α	M \pm SD	
۰/۷۵	۰/۷۴	۰/۸۲	۰/۵۴	۰/۸۵	۵/۲۰ \pm ۰/۹۵	کل پرسش‌نامه
۰/۳۴	۰/۱۶	۰/۳۷	-	۰/۷۴	۶/۱۸ع۰/۸۴	۱. انگیزش درونی
۰/۵۷	۰/۴۵	-	-	۰/۷۶	۵/۳۵ع۱/۲۹	۲. تنظیم درآمیخته
۰/۲۸	-	-	-	۰/۷۸	۳/۷۰ع۱/۷۱	۳. تنظیم متمایل به درون
-	-	-	-	۰/۸۳	۵/۵۶ع۱/۳۴	۴. تنظیم خودپذیر

پایایی زمانی پرسش‌نامه از طریق آزمون - آزمون مجدد با فاصله دو هفته و با استفاده از آزمون ضریب همبستگی درون طبقه‌ای اجرا شد. همبستگی‌ها پایایی زمانی بالای خرده‌مقیاس‌ها (انگیزش درونی: ۰/۹۷؛ تنظیم درآمیخته: ۰/۹۳؛ تنظیم متمایل به درون: ۰/۹۹؛ تنظیم خودپذیر: ۰/۹۳) و کل پرسش-نامه (I=۰/۹۷) را نشان داد.

همچنین، در بررسی اثر جنسیت و سطح بازی بر تنظیم رفتار ورزشی از تحلیل واریانس چندمتغیره برای مقایسه عوامل تنظیم رفتار ورزشی بین زنان و مردان استفاده شد که این تفاوت به لحاظ آماری معنادار بود (۰/۹۶=لامبدای ویلکس، $F(۴و۵۰۸)=۵/۲۳$ ، $P<۰/۰۰۱$ ، $p^2=۰/۰۴$)،

بحث و نتیجه‌گیری

انگیزش یکی از مهم‌ترین و تأثیرگذارترین عوامل روان‌شناختی است که در محیط‌های ورزشی و در نتیجه تنظیم رفتار ورزشی اهمیت به‌سزایی دارد. بنابراین، هدف از مطالعه حاضر تعیین روایی و پایایی مقیاس تنظیم رفتار ورزشی در بین سطوح متفاوت ورزشکاران در رشته‌های مختلف ورزشی بود. در این تحقیق طبق نتایج تحلیل عاملی اکتشافی، ۶ عامل با ۲۴ گویه شناسایی شدند که ۶۱ درصد واریانس کل سوالات را تبیین می‌کنند. ترتیب بار شدن سوالات هر یک از ۶ عامل بدین صورت بود: سؤال‌های (۲۱-۱۳-۷-۵) تحت عامل فاقد انگیزش، سؤال‌های (۲۳-۱۵-۱۴-۱۰) تحت عامل تنظیم بیرونی، سؤال‌های (۱۸-۱۲-۶-۴) تحت عامل تنظیم متمایل به درون،

به‌طوری‌که عامل انگیزش درونی در زنان بیشتر از مردان بود ($F(۱و۵۱۱)=۵/۸۷$ ، $P=۰/۰۱$) و تنظیم متمایل به درون در مردان بالاتر از زنان بود ($F(۱و۵۱۱)=۹/۸۸$ ، $P=۰/۰۰۲$) اما در عوامل تنظیم درآمیخته و تنظیم خودپذیر، تفاوت معناداری بین زنان و مردان مشاهده نشد. به‌علاوه، اثر سطح بازی بر تنظیم رفتار ورزشی معنی‌دار بود (۰/۹۶=لامبدای ویلکس، $F(۴و۵۰۸)=۵/۷۳$ ، $P<۰/۰۰۱$ ، $p^2=۰/۰۴$) بدین‌صورت که میزان انگیزش درونی

شاخص RMSEA از ۰/۰۸۱ به ۰/۰۶ کاهش یافت که همگی در محدوده قابل قبول قرار داشتند. در نتیجه، مدل نهایی نسخه فارسی مقیاس تنظیم رفتار ورزشی (۱۶ سؤالی) از برازندگی و تناسب قابل قبولی برخوردار است. این بخش از نتایج تحقیق حاضر با نتایج مطالعه لانسدل و همکاران (۲۰۰۸) که به طراحی و روان‌سنجی مقیاس تنظیم رفتار ورزشی پرداختند، هم راستا نیست (لانسدل و همکاران، ۲۰۰۸)، زیرا لانسدل و همکاران (۲۰۰۸) نشان دادند که ساختار عاملی مدل (BRSQ-6)، داده‌ها را به خوبی برازش می‌کند (لانسدل و همکاران، ۲۰۰۸) در حالی که در این تحقیق مدل ۴ عاملی تأیید شد و آن چه که جالب توجه است این است که به جز گویه پنجم با بار عاملی ۰/۴۴ در عامل فقدان انگیزه، سایر هفت گویه‌های مربوط به دو عامل فقدان انگیزه و تنظیم بیرونی، بار عاملی بالاتر از ۰/۶۰ را داشته‌اند و این بدان معنا است که این ۸ سؤال قدرت پیشگویی مناسب عامل‌های خود را دارا هستند و نتایج تحلیل عاملی اکتشافی هم وجود ۶ عامل را شناسایی کرده است اما نتایج تحلیل عاملی تأییدی مبنی بر تأیید ۴ عامل از این ۶ عامل است که این ناهماهنگی در تأیید تعداد عامل‌های شناخته شده نسخه فارسی تحقیق حاضر با نسخه اصلی را به وجود آورده است که این امر را احتمالاً می‌توان به روایی تمایزی کمتر بین خرده‌مقیاس‌های این پرسش‌نامه نسبت داد. همان‌طوری که لانس دل و همکاران (۲۰۰۹) نشان دادند نتایج متضادی برای اشکال خودمختاری انگیزش وجود دارد (لانسدل و همکاران، ۲۰۰۹) و اگر چه نتایج کلی، از فرضیه‌ها هم‌سو با نظریه خودمختاری حمایت می‌کند و حتی روایی تمایزی بین خرده‌مقیاس‌ها را نیز نشان می‌دهد اما احتمال عدم تأیید عامل‌ها به دلیل فقدان تمایز بین عامل‌ها و یا احتمال تمایز پایین بین خرده‌مقیاس‌ها وجود دارد و به همین دلیل، تمایزی بین فقدان انگیزش و تنظیم

سؤال‌های (۲۲-۲۰-۱۷-۹) تحت عامل تنظیم خودپذیر، سؤال‌های (۲۴-۸-۳-۲) تحت عامل تنظیم درآمیخته و سؤال‌های (۱۹-۱۶-۱۱-۱) تحت عامل انگیزش درونی بار شدند. در واقع، بیش از نیمی از عوامل تشکیل دهنده تنظیم رفتار ورزشی، شش عامل یاد شده در بالا هستند. بالاترین درصد واریانس مربوط به عامل انگیزه بیرونی خودپذیر (۲۰/۴۱ درصد) و کمترین درصد واریانس مربوط به عامل انگیزه درونی (۴/۶۹ درصد) بود. با وجود این که گویه‌های مربوط به تمام عوامل از بارهای عاملی قابل قبولی برخوردار بودند، اما به نظر می‌رسد که مقیاس تنظیم رفتار ورزشی از برازندگی و تناسب خوبی برخوردار نیست چرا که عوامل تنظیم بیرونی ($P=0/45$) و فقدان انگیزش ($P=0/66$) پیش‌بینی‌کننده معنی‌دار تنظیم رفتار ورزشی نیستند. شاخص تطبیقی $CFI=0/80$ و $TLI=0/78$ پایین‌تر از ملاک قابل قبول (۰/۹) و شاخص مقتصد $RMSEA=0/081$ بالاتر از نقطه برش ملاک (۰/۰۸) هستند که در نتیجه مدل را تأیید نکردند. لذا، در ادامه و به جهت دستیابی به یک مدل با ساختار عاملی و برازش بهتر، عامل‌های فقدان انگیزش و تنظیم بیرونی حذف شدند و ساختار عاملی مدل دوم با ۱۶ سؤال، مجدداً از طریق تحلیل عاملی تأییدی مورد بررسی قرار گرفت. نتایج تحلیل عاملی تأییدی مدل دوم، برازندگی بهتری را نشان داد به طوری که شاخص CFI از ۰/۸۰ به ۰/۹۴ و شاخص TLI از ۰/۷۸ به ۰/۹۳ افزایش و شاخص $RMSEA$ از ۰/۰۸۱ به ۰/۰۷ کاهش یافت که همگی در محدوده قابل قبول ملاک قرار داشتند. در نتیجه، مدل دوم نسخه فارسی مقیاس تنظیم رفتار ورزشی (با حذف دو عامل) از برازندگی و تناسب نسبی قابل قبولی برخوردار است. همچنین، نتایج تحلیل عاملی تأییدی مدل نهایی نیز، برازندگی بهتری را در مجموع دو نمونه نشان داد به طوری که شاخص CFI از ۰/۸۰ به ۰/۹۶ و شاخص TLI از ۰/۷۸ به ۰/۹۴ افزایش و

ورزشکار باشد که وی فقط از آن‌ها آگاهی ندارد) مربوط باشد. بنابراین، با وجود شناسایی ۶ عامل در تحلیل عامل اکتشافی، وجود مشکلات مفهومی بین گویه‌ها و تعداد کم گویه‌های هر عامل می‌تواند از تعداد گویه‌های آن عامل بکاهد و در نتیجه در تحلیل عاملی تأییدی، ساختار عاملی عامل‌های شناسایی شده تأیید نشود.

مسئله مهم دیگر در مورد روایی سازه پرسش‌نامه مورد نظر، قدرت پیشگویی سؤالات آن است که در مقایسه بار عاملی دو نمونه، بار عاملی در نمونه دوم قدرت پیشگویی قوی‌تری را نسبت به مرحله اول نشان داد که دامنه آن بین ۰/۳۸ تا ۰/۸۳ متغیر بوده است در حالی که دامنه مرحله اول به میزان کمتر و بین ۰/۳۹ تا ۰/۷۷ گزارش شد. بنابراین، تمامی سؤالات (گویه‌ها) قدرت پیشگویی مناسب عامل‌های خود را دارا هستند به طوری که در عامل انگیزش درونی، سؤال ۱ (بار عاملی ۰/۸۳)؛ عامل تنظیم در-آمیخته، سؤال ۸ (بار عاملی ۰/۷۲)؛ عامل تنظیم متمایل به درون، سؤال ۶ (بار عاملی ۰/۷۵) و در عامل تنظیم خودپذیر، سؤال ۲۲ (بار عاملی ۰/۸۲)، مهم‌ترین متغیرهای پیشگویی کننده در عامل‌های مربوط به خود هستند.

هر یک از این چهار عامل در تحقیق حاضر همسانی درونی قابل قبولی به روش ضریب آلفای کرونباخ کسب کردند. مقدار ضرایب آلفای کرونباخ در عامل تنظیم متمایل به درون، ۰/۷۸؛ تنظیم خودپذیر، ۰/۸۳؛ تنظیم در آمیخته، ۰/۷۶ و انگیزش درونی، ۰/۷۴ متغیر بود که تمامی مقادیر از مقدار قابل قبول ($\alpha=0/70$) بالاتر هستند. نتایج این بخش از تحقیق حاضر با نتایج مطالعه لانس دال و همکاران (۲۰۰۸)، هم‌راستا است. مقدار ضرایب آلفای کرونباخ در تحقیق لانس دال و همکاران (۲۰۰۸)، همگی بالای ۰/۷۸ بود (لانس دال و همکاران، ۲۰۰۸) که تطابق بسیار نزدیکی با نتایج تحقیق حاضر دارند.

بیرونی با تنظیم متمایل به درون وجود ندارد یا این تمایز به قدری اندک است که در جریان پیوستار نظریه خودمختاری و هم‌راستا با تأیید این نظریه، ۴ عاملی در این مقیاس تأیید می‌شوند که در دامنه سطوح متوسط تا بالای خودمختاری قرار دارند. بنابراین، تحقیقات بیشتری باید روایی سازه این پرسش‌نامه را مورد مطالعه قرار دهند. هم‌چنین، از آن جایی که لانس دال و همکاران (۲۰۰۸)، پرسش‌نامه تنظیم رفتار ورزشی را بر اساس نظریه خودمختاری و استفاده از مقیاس تنظیم رفتار ورزشی شش عاملی طراحی کردند (لانس دال و همکاران، ۲۰۰۶)، لذا آنان برخلاف مالت و همکاران (۲۰۰۷)، از یک سری شاخص‌های تحلیل عاملی تأییدی به خوبی مدل ۴ عاملی رو برآزش کرده و از گویه‌های کاملاً جدید بر اساس نظرات متخصصین نظریه خودمختاری و شرایط ورزشکاران رقابتی استفاده کردند (مالت و همکاران، ۲۰۰۷). بدین ترتیب، این که ساختار ۶ عاملی پرسش‌نامه با تحلیل عاملی تأییدی، تأیید نمی‌شود می‌تواند از تفاوت در اندازه نمونه، تفاوت در شرایط ورزشکاران رقابتی، تنوع در روشی که ابزار به-کار گرفته می‌شود و دیگر ویژگی‌هایی که مخصوص زمینه مورد مطالعه می‌باشد، ناشی شود. از طرفی در این ابزار، گویه‌های کمی (۴ گویه) برای هر خرده‌مقیاس وجود دارد. بنابراین، علی‌رغم شناسایی ۶ عامل در ۲۴ گویه، احتمالاً وجود مشکلات مفهومی در برخی از گویه‌های عامل‌ها هم باعث می‌شود که تعداد گویه‌های هر عامل از ۳ گویه در آن عامل کمتر شده و با وجود شناسایی عامل‌های مختلف، تمامی این عامل‌ها در تحلیل عاملی تأییدی، تأیید نشوند. مثلاً در گویه ۵ (من در ورزش شرکت می‌کنم اما دلایل آن برایم خیلی روشن نیست) با بار عاملی ۰/۴۴، بیشتر می‌تواند به جای عامل فقدان انگیزه، به عامل تنظیم درآمیخته (که دلایل شرکت در ورزش ممکن است ترکیبی از نیازها، احساسات، باورها و اصول فردی

درونی و به تبع آن تأثیر بر عملکرد سطوح مختلف ورزشی مطرح شده است. در نتیجه، بر حسب ادراک افراد از آن، انگیزه درونی افزایش یا کاهش می‌یابد تا جایی که رسیدن به سطوح پایین‌تر پیوستار خودمختاری در انگیزه بیرونی (تنظیم درآمیخته، تنظیم خودپذیر، تنظیم متمایل به درون و تنظیم بیرونی) و نهایتاً فقدان انگیزه مطرح باشد.

به طور خلاصه، پژوهش حاضر روایی و پایایی نسخه فارسی تعدیل یافته (۱۶ سؤالی) پرسش‌نامه تنظیم رفتار ورزشی را که نسخه اصلی آن توسط لانسدل و همکاران (۲۰۰۸) در نیوزلند طراحی شد (لانسدل و همکاران، ۲۰۰۸)، تکرار کرد. نتایج حاصل همسانی درونی کافی، رضایت‌بخش و هم‌چنین روایی سازه این مقیاس را از طریق تحلیل عاملی اکتشافی و تأییدی در جامعه ایرانی مورد تأیید قرار داد. در نتیجه، به محققان و روان‌شناسان ورزشی توصیه می‌شود که برای فعالیت‌های پژوهشی و کاربردی مرتبط با عوامل تنظیم رفتار ورزشی، از نسخه تعدیل شده ۱۶ سؤالی که متناسب با جمعیت ورزشکاران ایرانی است، برای مطالعه و ارزیابی عوامل تنظیم رفتار ورزشی ورزشکاران در رشته‌های گوناگون ورزشی و در نمونه‌های مختلف آماری استفاده کنند. هم‌چنین، این ابزار به همراه سایر ابزارهای سنجش روان‌شناختی، بستر مناسبی را برای روان‌شناسان ورزشی برای فعالیت‌های بیشتر تحقیقاتی به منظور بهبود عملکرد ورزشکاران ایرانی از طریق شناسایی عوامل تنظیم رفتار ورزشی و طراحی تمرینات روان‌شناختی مناسب فراهم می‌آورد.

هم‌چنین، در بررسی اثر جنسیت و سطح بازی بر تنظیم رفتار ورزشی، نتایج نشان داد که عامل انگیزش درونی در زنان بیشتر از مردان بود و تنظیم متمایل به درون در مردان بالاتر از زنان بود که شاید این عامل ناشی از تفاوت‌های فردی بین دو جنس باشد اما در عوامل تنظیم درآمیخته و تنظیم خودپذیر تفاوت معنی‌داری بین زنان و مردان مشاهده نشد که هردوی این عوامل مربوط به انگیزه بیرونی خودمختاری هستند و این موضوع می‌تواند بیانگر این نکته باشد که این عوامل در تنظیم رفتار ورزشی ورزشکاران زن و مرد احتمالاً به یک اندازه استفاده می‌شوند. به‌علاوه، اثر سطح بازی بر تنظیم رفتار ورزشی معنی‌دار بود بدین‌صورت که میزان انگیزش درونی و تنظیم درآمیخته در ورزشکارانی که در سطوح بالاتر (ملی، سوپرلیگ یا لیگ برتر) فعالیت داشتند به‌طور معنی‌داری بیشتر از ورزشکارانی بود که در سطوح پایین‌تر (دسته‌های یک، دو، سه یا دانشگاهی) فعالیت می‌کردند. لذا، هم‌سو با مطالعات فراتحلیلی در مفهوم‌سازی خودمختاری چاتزیسارانتیس و همکاران (۲۰۰۳)، این سازه به صورت پیوستاری از سطوح انگیزش در نظر گرفته شده است که در آن انگیزش درونی در بالاترین سطح و عدم انگیزش در پایین‌ترین سطح آن قرار دارد. از این رو، در ورزشکارانی که در سطوح بالاتر (ملی، سوپرلیگ یا لیگ برتر) فعالیت داشتند، میزان انگیزش درونی و تنظیم درآمیخته آنان به‌طور معنی‌داری بیشتر از ورزشکارانی بود که در سطوح پایین‌تر (دسته‌های یک، دو، سه یا دانشگاهی) فعالیت می‌کردند که این امر می‌تواند تأییدی باشد بر نظریه خودمختاری که درباره تبیین اثرپذیری انگیزه

منابع

1. Ahmadi, M. N., M & Mokhtari, P. (2012). Perceived Motivational Climate, Basic Psychological Needs and Self Determined Motivation in Youth Male Athletes. *World Applied Sciences Journal*, 16(9), 1189-1195 .
2. Chan, D. K.-C., Hagger, M. S., & Spray, C. M. (2010). Treatment motivation for rehabilitation after a sport injury: Application of the trans-contextual model. *Psychology of Sport and Exercise*, 12(2), 83-92. doi:
3. Chatzisarantis, N., Hagger, M. S., Biddle, S. J., Smith, B., & Wang, J. C. (2003). A meta-analysis of perceived locus of causality in exercise, sport, and physical education contexts. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 25(3), 284-306 .
4. Daley, A. J., & Duda, J. L. (2006). Self-determination, stage of readiness to change for exercise, and frequency of physical activity in young people. *European Journal of sport science*, 6(4), 231-243 .
5. Deci, E. L., & Ryan, R. (2002). Overview of self-determination theory: An organismic dialectical perspective. *Handbook of self-determination research*, 3-33 .
6. Deci, E. L., & Ryan, R. M. (1985). *Intrinsic motivation and self-determination in human behavior*: Springer Science & Business Media.
7. Hodge, K., & Lonsdale, C. (2011). Prosocial and antisocial behavior in sport: The role of coaching style, autonomous vs. controlled motivation, and moral disengagement. *Journal of sport and exercise psychology*, 33(4), 527 .
8. Hu, L. t., & Bentler, P. M. (1999). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis : Conventional criteria versus new alternatives. *Structural equation modeling: a multidisciplinary journal*, 6(1), 1-55 .
9. Iraj N. I., Poursoltani Z. H., Vaghefi N. R. (2014). Determining of validity and reliability of Behavioral Regulation in Sport Questionnaire. *Journal of Sport Psychology Studies*, 6: 63-80.
10. Li, F. (1999). The exercise motivation scale: Its multifaceted structure and construct validity. *Journal of Applied Sport Psychology*, 1. - ,()
11. Lonsdale, C., Hodge, K., & Rose, E. (2009). Athlete burnout in elite sport: A self-determination perspective. *Journal of sports sciences*, 27(8), 785-795 .
12. Lonsdale, C., Hodge, K., & Rose, E. A. (2006). Pixels vs. paper: Comparing online and traditional survey methods in sport psychology. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 28(1), 100 .
13. Lonsdale, C., Hodge, K., & Rose, E. A. (2008). The Behavioral Regulation in Sport Questionnaire (BRSQ): Instrument development and initial validity evidence. *Journal of Sport & Exercise Psychology*, 30(3), 323 .
14. Mallett, C., Kawabata, M., & Newcombe, P. (2007). Progressing measurement in sport motivation with the SMS-6: A response to Pelletier, Vallerand, and Sarrazin. *Psychology of Sport and Exercise*, 8(5), 622-631.

15. Mallett, C., Kawabata, M., Newcombe, P., Otero-Forero, A., & Jackson, S. (2007). Sport motivation scale-6 (SMS-6): A revised six-factor sport motivation scale. *Psychology of Sport and Exercise*, 8(5), 600-614 .
16. Martin, J. J., & Cutler, K. (2002). An exploratory study of flow and motivation in theater actors. *Journal of Applied Sport Psychology*, 14(4), 344-352 .
17. McLachlan, S., Spray, C., & Hagger, M. S. (2011). The development of a scale measuring integrated regulation in exercise. *British journal of health psychology*, 16(4), 722-743 .
18. Moreno-Murcia, J., Marzo, J., Martínez-Galindo, C., & Conte Marín, L. (2011). Validation of psychological need satisfaction in exercise scale and the behavioural regulation in sport questionnaire to the Spanish context. *RICYDE: Revista Internacional de Ciencias del Deporte*, 7(26), 355-369 .
19. Pelletier, L. G., Fortier, M. S., Vallerand, R. J., Tuson, K. M., Briere, N. M., & Blais, M. R. (1995). Toward a new measure of intrinsic motivation, extrinsic motivation, and amotivation in sports: The Sport Motivation Scale (SMS). *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 17, 35-35 .
20. Raedeke, T. D., & Smith, A. L. (2001). Development and preliminary validation of an athlete burnout measure. *Journal of Sport & Exercise Psychology* .
21. Riemer, H., Fink, J.S., & Fitzgerald, M.P. (2002). External validity of the Sport MotivationScale. *Avante*, 8, 57° 66 .
22. Shaw, K. L., Ostrow, A., & Beckstead, J. (2005). Motivation and the senior athlete: An examination of the psychometric properties of the Sport Motivation Scale. *Topics in Geriatric Rehabilitation*, 21(3), 206-214 .
23. Standage, M., Duda, J. L., & Ntoumanis, N. (2003). A model of contextual motivation in physical education: Using constructs from self-determination and achievement goal theories to predict physical activity intentions. *Journal of educational psychology*, 95(1), 97 .
24. Standage, M., Duda, J.L., & Ntoumanis, N. (2003). A model of contextual motivation in physical education: Using constructs from self-determination and achievement goal theories to predict physical activity intentions. *Journal of Educational Psychology*, 95, 97° 110 .
25. Terry, P. C., Lane, A. M., & Fogarty, G. (2003). Construct validity of the Profile of Mood States-A for use with adults. *Psychology of Sport and Exercise*, 4, 125° 139 .
26. Vallerand, R. J. (1997). Toward a hierarchical model of intrinsic and extrinsic motivation .
27. Vlachopoulos, S. P., Katartzi, E. S., Kontou, M. G., Moustaka, F. C., & Goudas, M. (2011). The revised perceived locus of causality in physical education scale: Psychometric evaluation among youth. *Psychology of Sport and Exercise*, 12(6), 583-592 .

استناد به مقاله

احمدی، ن. عبدلی، ب. و رضوانی، م. (۱۳۹۶). ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه فارسی پرسش‌نامه تنظیم رفتار ورزشی. مجله مطالعات روان‌شناسی ورزشی، شماره ۲۲، ص. ۳۱-۴۶. شناسه دیجیتال: 10.22089/spsyj.2018.1236.1126

Ahmadi, N., Abdoli, B., and Rezvani, M. (2018). The Effect of Instructional and Motivational overt Self-Talk on Basketball Free Throw Skill Learning. *Journal of Sport Psychology Studies*, 22; Pp: 31-46. In Persian. Doi: 10.22089/spsyj.2018.1236.1126

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

Psychometric Properties of Persian Version of the Behavioral Regulation in Sport Questionnaire (BRSQ)

Nassour Ahmadi¹, Behrouz Abdoli², and Marziyeh Rezvani³

Received: 2015/08/30

Accepted: 2016/02/01

Abstract

The aim of the present research was to determine the psychometric properties of the behavioral regulation in sport questionnaire (BRSQ). In total, 522 athletes (223 men and 299 women) with age ranged 16-44 years old completed the questionnaire. It was used Cronbach's Alpha coefficient to estimate the internal consistency of scores from each subscale. The time reliability of this questionnaire was assessed by examining test-retest method. Exploratory and confirmatory factor analysis was used to examine the validity of this scale. The results indicate the lack of goodness of fit for initial model of this scale (24 items). Then, after removing two factors, analyses supported the internal consistency, test-retest reliability, and construct validity of the questionnaire. In conclusion, the Persian version of the behavioral regulation in sport questionnaire (adjusted model of 16 items) can be used as an appropriate tool for athletes in the Iranian society.

Key words: Interjected Regulation, Identified Regulation, Integrated Regulation, Intrinsic Motivation, validity, reliability

1. Assistant Professor, Shahid Beheshti University (Corresponding Author)

Email: n_ahmadi@sbu.ac.ir

2. Associated Perofessor, Shahid Beheshti University

3. M.Sc. Shahid Beheshti University